

ความสามารถด้านทักษะดิจิทัลของกำนันกรณีศึกษา : อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

The Digital Skills Abilities of the Village Headmen: A Case Study in Somdet District, Kalasin Province

ภราดร ไชยศรี และ ศิวัช ศรีโกคางกุล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Paradorn Chaiyasri and Siwach Sripokangkul

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Paradornc@kkumail.com

บทคัดย่อ

ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีพลิกผันอย่างรวดเร็วมหาศาลเช่นปัจจุบัน ความสามารถด้านทักษะทางดิจิทัลของประชาชนจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งยวด งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) ปัญหาและอุปสรรคด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ และ 3) แนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ กำนันจำนวน 8 คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูล ศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำมาสรุปและวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ กำนันส่วนมากสามารถใช้งานได้ และมีกำนันบางคนยังขาดทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญหาด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่รวดเร็วและเสถียรมากพอ ทำให้การใช้งานในระบบดิจิทัลไม่เต็มศักยภาพ ควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีในการพัฒนาตนเองของบุคลากรให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน 2) ปัญหาและอุปสรรคด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ากำนันหลายคนยังขาดทักษะ เนื่องจากไม่เคยได้รับการเรียนรู้ ฝึกฝนและไม่ได้นำไปใช้งาน 3) แนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีในการพัฒนาตนเองให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดการยอมรับและปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

คำสำคัญ: ปัญหาอุปสรรค; ทักษะดิจิทัล; กำนัน

Abstract

The world today has changed to disruptive technology much rapidly and enormously. People's digital skills abilities are therefore very crucial. This research aims to study the following aspects: 1) the current state of digital skills among village headmen in Somdet District, Kalasin Province; 2) problems and obstacles hindering the digital skills development of village headmen in Somdet District, Kalasin Province; and 3) guidelines for enhancing the digital skills of village headmen in Somdet District, Kalasin Province. This qualitative research gathers data through document analysis, conceptual exploration, and semi-structured interviews. The research employs purposive sampling, with a sample size of 8 individuals. Data analysis focuses on summarizing and identifying issues, obstacles, and potential solutions related to digital skill development among village headmen in Somdet District, Kalasin Province.

The research findings indicate: 1) the majority of village headmen in Somdet District possess some level of digital proficiency, although some lack digital technology skills. Challenges with internet connectivity, characterized by slow and unstable signals, impede the full utilization of digital systems. Moreover, fostering a positive attitude towards self-improvement is essential to cultivate enthusiasm for learning and utilizing digital technology in their duties. 2) Identified problems and obstacles concerning digital skills among village headmen in Somdet District, Kalasin Province include inadequate training and limited opportunities for practical application. 3) Guidelines for enhancing the digital skills of village headmen in Somdet District, Kalasin Province emphasize the importance of cultivating a good attitude towards self-development, fostering enthusiasm for digital technology adoption, and facilitating effective adaptation to new technologies.

Keywords: Problems and Obstacles; Digital skills; Village headmen

บทนำ

กระทรวงมหาดไทยมีภารกิจในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน รวมถึงการรักษาความเรียบร้อยของประชาชน มีการอำนวยความสะดวก สร้างความเป็นธรรมของสังคม และการส่งเสริมพัฒนาการเมืองการปกครองและอื่นๆ อำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในการปฏิบัติงานตามภารกิจดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการ โดยเริ่มจากการให้บริการสื่อสารกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยและสังกัดอื่นๆ ทั้งนี้ได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องตามนโยบายและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง จนกระทั่งในปัจจุบันเทคโนโลยีได้พัฒนาและมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนตลอดจนการดำเนินงานของภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชาสังคม ทุกๆองค์กร (แผนปฏิบัติการดิจิทัลกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ.2563 – 2565), 2563 : 1)

ในการปฏิบัติงานของกำนันนั้นมีความหลากหลายมากขึ้นเนื่องจากการพัฒนาของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้และปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันการให้ความสำคัญของภาครัฐหรือส่วนกลาง การสั่งการหรือการมอบหมายนโยบายต่างๆ ผู้นำชุมชนหรือกำนันในพื้นที่ทำหน้าที่สนองนโยบาย เพื่อให้ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และในยุคปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในการทำงาน ตั้งแต่ในส่วนของภาคเอกชนจนถึงภาครัฐที่นำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการทำงานหรืองานบริการภาครัฐ แม้กระทั่งนโยบายสำคัญโดยกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ในฐานะต้นสังกัดของตำแหน่งกำนัน ได้มีความพยายามนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน นอกจากงานด้านการให้บริการประชาชน ในการปฏิบัติงานภายในสำนักงานก็มีการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ เช่น แอปพลิเคชัน LINE ,DOPA Plus เป็นต้น จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่กำนันซึ่งผู้ใหญ่บ้านเลือกเลือกให้เป็นนายตำบล ในฐานะผู้สนองนโยบายจากภาครัฐส่วนกลาง สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล จะต้องทำงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี (อนุชิต พูลแพ, 2563 : 2-3)

ด้วยอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชาชนส่วนใหญ่ จำนวน 8,135 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 62.07 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด (แผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์, 2565 : 20) มีอาชีพเกษตรกรรม-ทำนา ไม่มีความคุ้นชินกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นช่องทางในการเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐและเป็นภาวะบังคับที่รัฐบาลให้ประชาชนทุกคนจำเป็นต้องใช้งานได้ เพื่อรับสิทธิสวัสดิการที่ประชาชนพึงได้ประกอบกับมีบางพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล ประชาชนไม่สะดวกในการคมนาคมเข้ามารับคำแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ เทคโนโลยีจึงมีส่วนสำคัญที่กำนันในแต่ละตำบลจะต้องเรียนรู้และปรับใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนเข้าถึงได้ ดังนั้นกำนันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถและเข้าใจในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อช่วยเหลือแนะนำประชาชนให้สามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้อย่างทั่วถึง จากปัญหาดังกล่าวจึงศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูล 8 คน มีวิธีการดำเนินดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กำนันจากทั้ง 8 ตำบล ของอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยทั้ง 8 ตำบล ดังนี้

- 1.ตำบลสมเด็จ 2. ตำบลศรีสมเด็จ 3.ตำบลหมื่น 4.ตำบลหนองแวง 5.ตำบลลำห้วยหลวง 6.ตำบลผาเสวย
- 7.ตำบลมหาไชย และ 8. ตำบลแซงบาดาล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

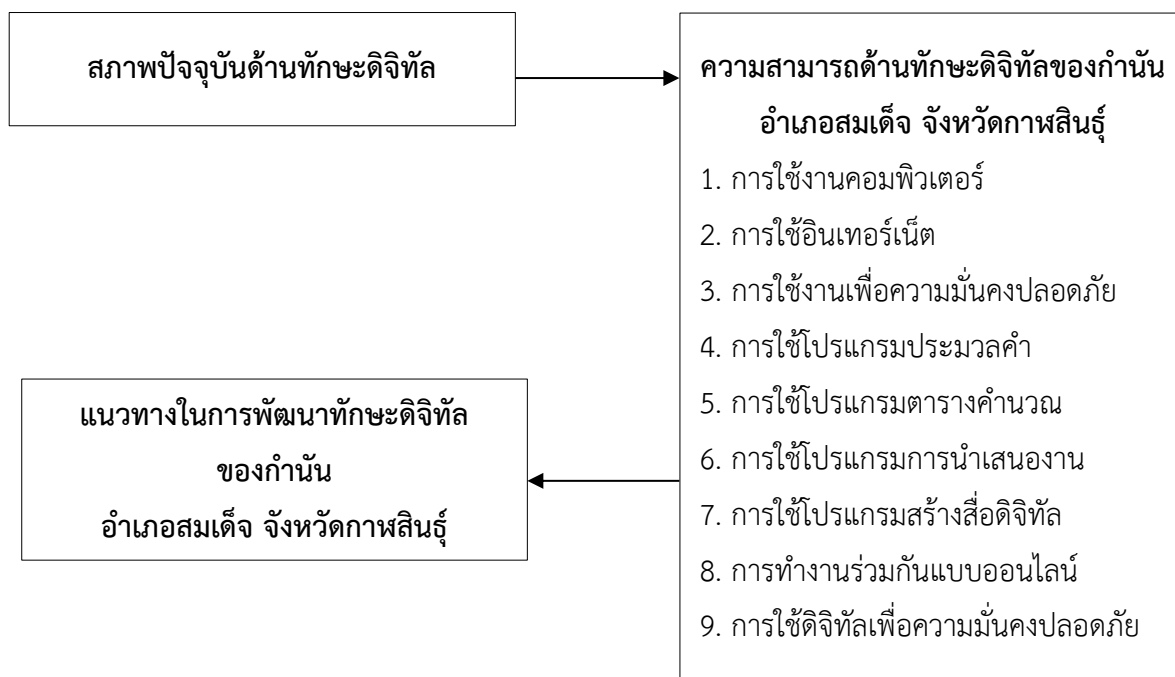
2.1 แบบสัมภาษณ์ คือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ และทฤษฎี กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดำเนินการสร้างและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์

2.3 การวิเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง นำมาถอดเทปและแยกประเด็นคำถาม เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์แล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบการพรรณนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสามารถด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน : กรณีศึกษา อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้สร้างกรอบวิจัยจากการศึกษาทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นทักษะด้านดิจิทัลพื้นฐานที่จะเป็นตัวช่วยสำคัญ สำหรับข้าราชการในการปฏิบัติงาน การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย 9 หลัก ได้แก่ 1.การใช้งานคอมพิวเตอร์ 2.การใช้อินเทอร์เน็ต 3.การใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย 4.การใช้โปรแกรมประมวลคำ 5.การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ 6.การใช้โปรแกรมการนำเสนองาน 7.การใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล 8.การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ 9.การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย สำนักงาน ก.พ. (2566 : ออนไลน์)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสามารถด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน : กรณีศึกษา อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ปรากฏผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการสัมภาษณ์กำนันทั้ง 8 ตำบลพบว่า กำนันหลายท่านมีความรู้พื้นฐานด้านทักษะดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชัน LINE, Facebook รวมถึงทักษะการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน เช่น Microsoft word ใช้ในการพิมพ์เอกสารต่างๆทางราชการ ซึ่งกำนันหลายๆท่านสามารถใช้งานได้และยังมีกำนันบางท่านยังขาดทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญหาด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่รวดเร็วและเสถียรมากพอ ทำให้การใช้งานในระบบดิจิทัลไม่เต็มศักยภาพ ในปัจจุบันภาครัฐมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการทำงานในหลายกระทรวง การรับนโยบายจากภาครัฐสู่การปฏิบัติ ภาครัฐมีการให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลประกอบการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น โปรแกรมเกษตร ซึ่งใช้เพื่อดำเนินการจัดทำข้อมูลด้านการเกษตร การลงทะเบียนและสำรวจการปลูกพืชของเกษตรกรรวมถึงการปักหมุดพิกัด GPS เพื่อระบุตำแหน่งแปลงเกษตรของชาวบ้าน โปรแกรมของกระทรวงสาธารณสุข เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับสุขภาพร่วมกับทาง อสม. บัตรสวัสดิการของรัฐ และ Thai QM เป็นต้น รวมถึง ยังมีกำนันบางท่านที่ไม่ยอมเปิดใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้การทำงานเกิดความล่าช้าและไม่เป็นไปตามที่กำหนด

“ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชันมากมายที่ทำให้การทำงานง่ายมากขึ้น เช่น ดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชัน LINE, Facebook เป็นต้น”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2565)

“ในการปฏิบัติงานไม่มีคำว่ายากเกินไป ต้องมีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงได้ไปตามยุคสมัย”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2565)

“เทคโนโลยีเป็นเรื่องกว้าง เป็นผู้นำต้องรู้จักพัฒนาตนเองและเรียนรู้ตลอดเวลา อาจจะศึกษาด้วยตนเอง หรือจากผู้รู้ ทำให้เราได้นำประโยชน์ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานต่อไป”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าว (สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2565)

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการสัมภาษณ์กำนันทั้ง 8 ตำบลพบว่า ความสามารถด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์จากการศึกษาทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นทักษะด้านดิจิทัลพื้นฐานที่จะเป็นตัวช่วยสำคัญสำหรับข้าราชการในการปฏิบัติงาน การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย 9 หลัก ดังนี้

2.1 ด้านการใช้งานคอมพิวเตอร์ กำนันหลายท่านสามารถใช้งานคอมพิวเตอร์ในระดับพื้นฐานได้ เช่น การทดสอบสอบเกี่ยวกับการใช้งานฮาร์ดแวร์ งานระบบปฏิบัติการ การจัดการข้อมูล การสำรองข้อมูล การใช้งานอุปกรณ์เคลื่อนที่ แต่อาจจะยังไม่ชำนาญเนื่องจากไม่ได้ใช้งานเป็นประจำ

“ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ เนื่องจากเนื้องานไม่ค่อยได้ใช้ บางคนก็มีคอมพิวเตอร์บางคนก็ไม่มี จึงไม่ค่อยได้ฝึกฝน หากมีความจำเป็นต้องใช้ก็ให้ลูกหลานมาช่วยสอน”

กำนันท่านหนึ่งกล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2565)

2.2 ด้านการใช้อินเทอร์เน็ต ในปัจจุบันมีความจำเป็นในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก เช่น การใช้งานเว็บเบราว์เซอร์สืบค้นข้อมูล การใช้งานไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ การใช้งานปฏิทิน การใช้งานสื่อสังคม การใช้งานโปรแกรมการสื่อสาร การใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์รัฐบาลหรือกระทรวงมหาดไทย ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถของกำนันให้มีทักษะด้านดิจิทัลที่เหมาะสมในการดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวัง ในบริบทของการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับทิศทางและการปรับเปลี่ยน เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานและการให้บริการภาครัฐ รวมถึงการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลเพื่อการขับเคลื่อนการทำงานให้รวดเร็วและตอบสนองนโยบายอย่างทันทั่วถึง ใน

การบำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาชน ซึ่งนอกจากการพัฒนาในด้านทักษะดิจิทัลแล้ว ควรจะสนับสนุนในเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง หรืออุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อการทำงานที่สะดวกรวดเร็วมากขึ้น

“เนื่องจากงานของเราเป็นงานที่ไม่ได้อยู่กับที่ เป็นงานเชิงพื้นที่ การประสานงานมีความจำเป็นต้องทันทั่วทั้ง ด้วยสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่ครอบคลุม ทำให้การทำงานล่าช้า และชาวบ้านอาจเสียผลประโยชน์ในหลายๆด้านได้”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2565)

“ปัจจุบันภาครัฐมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการทำงานในหลายกระทรวง ซึ่งการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในระบบดิจิทัล สัญญาณอินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง อยากให้ภาครัฐเข้ามาสนับสนุนในส่วนนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน ”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2565)

2.3 ด้านการใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย ในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลนั้นต้องรู้จักการใช้งานให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย เช่น การใช้บัญชีรายชื่อส่วนบุคคล การป้องกันภัยคุกคาม การป้องกันมัลแวร์ การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย การใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้อง โดยจากการสัมภาษณ์กำนันทั้ง 8 ตำบลยังขาดความเข้าใจและมองข้ามในเรื่องนี้

“บางโปรแกรมหรือแอปพลิเคชัน มีความยุ่งยากในการเข้าใช้งาน เช่น การเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวเชิงลึก ทำให้ไม่มั่นใจในการเข้าใช้งาน เนื่องจากปัจจุบันมีโฆษณาในบบอินเทอร์เน็ตค่อนข้างมาก”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2565)

2.4 ด้านการใช้โปรแกรมประมวลคำ ในการใช้งานคอมพิวเตอร์ของกำนันนั้น จะเป็นการใช้งานในโปรแกรมเอกสาร เช่น การทำหนังสือราชการต่างๆในโปรแกรม Microsoft Word โดยการจัดการงานเอกสาร การจัดรูปแบบข้อความ การจัดการกับย่อหน้าในเอกสาร การแทรกวัตถุลงบนงานเอกสาร การจัดรูปแบบเอกสาร การพิมพ์เอกสาร รวมทั้งการตรวจทานงานเอกสาร ซึ่งทักษะต่างๆเหล่านี้ กำนันหลายท่านสามารถทำได้และยังมีอีกหลายท่านที่ขาดทักษะในด้านนี้อยู่ เนื่องจากไม่ได้ใช้งานประจำจึงทำให้ไม่ได้พัฒนาทักษะด้านการใช้โปรแกรม

“การใช้โปรแกรมพิมพ์หนังสือราชการถือว่ามีความสำคัญในการทำงาน แต่ด้วยไม่ได้ใช้งานเป็นประจำ อาจจะทำให้ลืมไปบ้าง จึงให้ลูกหลานช่วยสอน ใช้งานได้แต่ไม่ชำนาญ”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2565)

2.5 ด้านการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ โปรแกรม Microsoft Excel การใช้งานโปรแกรมตารางคำนวณ การจัดการตารางคำนวณ การปรับแต่งข้อมูลในแผ่นงาน การจัดรูปแบบข้อมูลในแผ่นงาน การพิมพ์แผ่นงาน การใช้สูตรฟังก์ชันเพื่อการคำนวณ การแทรกวัตถุลงบนแผ่นงาน การป้องกันแผ่นงาน จากการสัมภาษณ์กำนันทั้ง 8 ตำบล หลายท่านไม่รู้จักโปรแกรม Microsoft Excel และหลายท่านยังขาดทักษะในการใช้โปรแกรม Microsoft Excel เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่ไม่ได้ใช้งานและมีรายละเอียดค่อนข้างมากและซับซ้อน ทำให้ขาดทักษะด้านการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ

“Microsoft Excel เป็นโปรแกรมที่ใช้งานยากและไม่ค่อยได้ใช้ ถ้าจะคำนวณก็จะใช้เครื่องคิดเลขสะดวกกว่า”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2565)

2.6 ด้านการใช้โปรแกรมการนำเสนองาน เช่น โปรแกรม Microsoft PowerPoint การใช้งานโปรแกรมงานนำเสนอ การจัดการงานนำเสนอ การใช้งานข้อความบนสไลด์ การแทรกวัตถุลงบนงานนำเสนอ การกำหนดการเคลื่อนไหว การตั้งค่างานนำเสนอ เป็นต้น โปรแกรม Microsoft PowerPoint เป็นโปรแกรมที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งในการปฏิบัติงานกำนันหลายท่านไม่ได้นำทักษะในด้านนี้มาใช้จึงไม่มีการฝึกฝนหรือพัฒนาในการใช้โปรแกรมการนำเสนอ

“Microsoft PowerPoint เคยเห็นเวลาไปอบรมงานต่างๆแต่ไม่เคยใช้ เนื่องจากการทำงานกับชาวบ้านหรือหน่วยงานต่างๆส่วนมากเน้นการพูดคุยและใช้เอกสาร ไม่ได้นำเสนอในรูปแบบโปรแกรม”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2565)

2.7 ด้านการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล การใช้โปรแกรมสร้างเว็บ การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการทำงาน การใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ การใช้โปรแกรมจับการทำงานของหน้าจอ การใช้โปรแกรมตัดต่อสื่อภาพเคลื่อนไหว ถือว่าเป็นโปรแกรมขั้นสูงในการใช้งานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจากการสัมภาษณ์กำนันทั้ง 8 ท่าน ยังขาดทักษะด้านนี้ เนื่องจากไม่เคยได้รับการเรียนรู้ ฝึกฝนและไม่ได้นำไปใช้ จึงไม่ได้ให้ความสนใจการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล

“การสร้างสื่อส่วนมากใช้การถ่ายภาพและวิดีโอในการรายงานลงแอปพลิเคชัน LINE ไม่ได้มีการตัดต่อหรือสร้างเว็บใดๆเนื่องจากมีความยุ่งยากและใช้เวลาเพราะการทำงานแต่ละครั้งต้องรวดเร็วทันที่”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 25 กันยายน 2565)

2.8 ด้านการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ การทดสอบการใช้งานพื้นที่ทำงานแบบออนไลน์ การกำหนดพื้นที่แบ่งปันข้อมูลออนไลน์ การใช้โปรแกรมแบ่งปันหน้าจอ การใช้โปรแกรมการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ ในการประสานงานหรือประชุมต่างๆของกำนันทั้ง 8 ตำบล ส่วนใหญ่จะประชุมแบบออนไซต์หรือถ้าเป็นทางออนไลน์จะใช้การวิดีโอคอล หรือโทรประสานงานเพื่อความสะดวก

“การใช้โปรแกรมการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ เคยเข้าร่วมประชุม แต่ไม่ได้จัดเตรียมอุปกรณ์ด้วยตนเอง ทางอำเภอจะเป็นผู้จัดเตรียมให้ ในการทำงานจะเน้นการโทรประสานงานมากกว่าเพื่อความสะดวกรวดเร็ว”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 25 กันยายน 2565)

2.9 ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย กำนันหลายท่านยังขาดความเข้าใจในการป้องกันภัยคุกคามด้านความมั่นคงปลอดภัย การปฏิบัติตามหลักเพื่อรักษาความปลอดภัย การปฏิบัติตามหลักการใช้เว็บเบราว์เซอร์อย่างปลอดภัย การกำหนดรูปแบบพิสูจน์ตัวตน ซึ่งในการใช้แอปพลิเคชันต่างๆในปัจจุบันมีการหลอกลวงเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการรักษาความปลอดภัยของบัญชีผู้ใช้งานหรือในระบบที่ต้องการความปลอดภัย ซึ่งปัจจุบันรหัสผ่านถือเป็นสิ่งที่ใช้สำหรับยืนยันความถูกต้องของตัวบุคคลนั้นๆ การใช้งานรหัสผ่านจึงช่วยป้องกันความปลอดภัย การเข้าถึงข้อมูลโดยมิชอบนั้นได้ หากผู้ใช้งานไม่ให้ความสำคัญในการตั้งค่ารหัสผ่านก็จะทำให้ผู้ไม่หวังดีสามารถคาดเดารหัสผ่านและเข้าถึงข้อมูลได้อย่างง่ายดาย โดยการใช้อรหัสผ่านในชีวิตประจำวัน เช่น LINE Facebook เป็นต้น

“รหัสผ่านที่ใช้ปัจจุบัน เช่น LINE Facebook ลูกหลานเป็นคนตั้งให้เพื่อความปลอดภัย และจำเพื่อใช้งาน มีบางครั้งที่ลืมรหัสผ่าน ก็ให้ลูกหลานแก้ไขให้โดยระบบจะส่งรหัสผ่านเบอร์โทรศัพท์และตั้งรหัสผ่านใหม่เพื่อความปลอดภัย”

กำนันท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ (สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2565)

3. แนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังนี้

3.1 ควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีในการพัฒนาตนเองของบุคลากรให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานว่ามีข้อดี มีประโยชน์จนทำให้เกิดการยอมรับและปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ เช่น การให้รางวัลในลักษณะใบประกาศนียบัตรผู้เป็นแบบอย่างของการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น

3.2 รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้แรงครอบคลุมและเพียงพอ เพื่อเป็นการสร้างระบบนิเวศในการทำงานที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในบริบทการทำงาน สอดรับกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความคาดหวังของประชาชนได้

3.3 จัดให้มีการฝึกอบรมในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การใช้งานคอมพิวเตอร์ การใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย การใช้โปรแกรมประมวลคำ การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ การใช้โปรแกรมการนำเสนอ การใช้งานสร้างสื่อดิจิทัล การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย มีการฝึกปฏิบัติงานจริงในโปรแกรมต่างๆ หรือสอนในระหว่างปฏิบัติงานจริง หรือการศึกษาจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านดิจิทัลและนำมาปรับใช้กับงานให้เกิดประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน : กรณีศึกษา อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค แนวทางการพัฒนาด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรบางท่านกำนันหลายๆท่านสามารถใช้งานได้และยังมีกำนันบางท่านยังขาดทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลปัญหา ด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่รวดเร็วและเสถียรมากพอ ทำให้การใช้งานในระบบดิจิทัลไม่เต็มศักยภาพ ในปัจจุบันภาครัฐมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการทำงานในหลายกระทรวง การรับนโยบายจากภาครัฐสู่การปฏิบัติ ภาครัฐมีการให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลประกอบการปฏิบัติงานต่างๆ จึงควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีในการพัฒนาตนเองของบุคลากรให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานว่ามีข้อดี มีประโยชน์จนทำให้เกิดการยอมรับและปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ กำนันทั้ง 8 ตำบล พบว่า หลายท่านพยายามที่จะเรียนรู้และพร้อมที่จะเปิดรับกับการเปลี่ยนแปลงหรือเทคโนโลยีใหม่ๆโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอบถามจากผู้รู้ หรือการลองผิดลองถูก เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 ด้านการใช้งานคอมพิวเตอร์ กำนันบางท่านยังขาดความกระตือรือร้นที่อยากจะเรียนรู้ในทักษะคอมพิวเตอร์เนื่องจากภารกิจงานได้ใช้คอมพิวเตอร์ค่อนข้างน้อย และหลายท่านยังขาดอุปกรณ์หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้ศึกษา Technology Acceptance Model :TAM เป็นแบบจำลองการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับทางจิตวิทยาเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นที่ยอมรับ

และมีชื่อเสียงในด้านการยอมรับเทคโนโลยี กล่าวคือ การมีทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน การรับรู้ถึงระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน การรับรู้ถึงผลประโยชน์ ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมในการใช้งาน เป็นต้น

2.2 ด้านการใช้อินเทอร์เน็ต ในหลายพื้นที่สัญญาณอินเทอร์เน็ตยังเข้าไม่ถึงหรือสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำ ทำให้การทำงานไม่เสถียรและเป็นปัจจุบันระบบอินเทอร์เน็ตนั้นทำให้เกิดความต้องการองค์กรของภาครัฐมีความจำเป็นใช้บริการที่ความเร็วสูงมาก ซึ่งเห็นได้จากข่าวของการให้บริการ ระบบอินเทอร์เน็ตบน บริการ E-Service ของรัฐบาล แสดงให้เห็นว่าความต้องการใช้บริการ ระบบอินเทอร์เน็ตนั้นมีสูงมาก และมีการใช้งานแบบขยายไปสู่ส่วนภูมิภาค สอดคล้องกับ ฅกฤษ เศวตนันท์ (2565 : ออนไลน์) อินเทอร์เน็ตถือเป็นปัจจัยพื้นฐานระดับต้นๆ หากมองในแง่ของชีวิตประจำวัน ยิ่งปัจจุบัน Social Network ต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์ กำลังเป็นที่นิยมมากในยุคนี้ ประชาชนส่วนมากมีความต้องการที่จะใช้อินเทอร์เน็ตในระดับความเร็วสูงถึงสูงมาก แต่อย่างไรก็ตามจากการทดสอบคุณภาพของอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่าความเร็วอินเทอร์เน็ตล่าสุดยังไม่ค่อยเป็นที่น่าพึงพอใจนัก อย่างไรก็ตามปัญหาอินเทอร์เน็ตล่าช้านั้นไม่ได้เกิดจากเทคโนโลยีหรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว ผู้บริโภคหรือผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตก็มีส่วนด้วยเช่นกันเนื่องจากเรามีคนใช้อินเทอร์เน็ตกันเป็นจำนวนมาก

2.3 ด้านการใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย ในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลนั้นต้องรู้จักการใช้งานให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย เช่น การใช้บัญชีรายชื่อส่วนบุคคล การป้องกันภัยคุกคาม การป้องกันมัลแวร์ การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย การใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้อง โดยจากการสัมภาษณ์กำนันทั้ง 8 ตำบลยังขาดความเข้าใจและมองข้ามในเรื่องนี้ สอดคล้องกับ การปกป้องข้อมูล โดยมีเงื่อนไขว่าข้อมูลนั้นใครมีสิทธิ์ที่จะล่วงรู้ เข้าถึง ใช้งานได้ และการทำให้ข้อมูลสามารถเข้าถึงหรือเปิดเผยได้เฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น เช่น ข้อมูลอีเมลในเมลล์บ็อกซ์ของผู้ใช้ ผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงเมลล์บ็อกซ์และเปิดอ่านจดหมายได้จะต้องเป็นเจ้าของเมลล์บ็อกซ์นั้นเพียงคนเดียวเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงและเปิดอ่านจดหมายได้ การอนุญาตให้เข้าใช้งานและลำดับสิทธิในการเข้าถึง (Authorization) หลังจากได้มีการพิสูจน์ตัวตนแล้ว ระบบจะทำการอนุญาตให้ผู้ใช้นั้นๆ เข้าใช้งานตามสิทธิของผู้ใช้งานคนนั้นๆ ซึ่งการให้สิทธิ์สามารถแบ่งได้เป็นหลายระดับ เช่น ผู้ใช้ระดับสูง เช่น ผู้ดูแลระบบ (Administrator) สามารถเปลี่ยนแปลง/แก้ไขข้อมูลได้ ทั้งหมด ผู้ใช้งานที่เป็นสมาชิกไปอาจจะแก้ไขข้อมูลได้บางส่วน หรือ ผู้ใช้ระดับ Guest สามารถอ่านข้อมูลได้อย่างเดียว เป็นต้น

2.4 ด้านการใช้โปรแกรมประมวลคำ กำนันหลายท่านสามารถทำได้และยังมีอีกหลายท่านที่ขาดทักษะในด้านนี้อยู่ เนื่องจากไม่ได้ใช้งานประจำจึงทำให้ไม่ได้พัฒนาทักษะด้านการใช้โปรแกรม ซึ่งถ้าได้รับการพัฒนาอาจจะช่วยให้การทำงานสะดวกมากขึ้น

2.5 ด้านการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ กำนันทั้ง 8 ตำบลยังขาดทักษะการใช้โปรแกรม Microsoft Excel เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่ไม่ได้ใช้งานและมีรายละเอียดค่อนข้างมากและซับซ้อนและไม่ตรงกับภารกิจงาน ทำให้ขาดทักษะด้านการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ สอดคล้องกับ นิตยา สุริน (2562) ซึ่งได้

ศึกษา การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเปลี่ยนสู่ยุคดิจิทัล : กรณีศึกษาสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลสำนักงานศาลยุติธรรม ผลการวิจัยสรุปว่า ศักยภาพบุคลากรในการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์ปัจจุบัน คือ บุคลากรส่วนใหญ่มีทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในด้านการใช้คอมพิวเตอร์ ด้านการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ ด้านการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ และด้านการใช้งานอินเทอร์เน็ต ส่วนทักษะที่บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่มี ความเข้าใจหรือมีความเข้าใจน้อยมาก คือ ทักษะด้านการใช้โปรแกรมนำเสนอ ด้านการใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย ด้านการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ ด้านการใช้สื่อดิจิทัล และด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย

2.6 ด้านการใช้โปรแกรมการนำเสนองาน ไม่สอดคล้องกับภาระงานที่ได้รับ ส่งผลให้ก้านั้นไม่มีเวลาในการพัฒนาตนเอง จากการศึกษาทฤษฎีของ Roger (2003) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมกรรมการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศ ไว้ว่า การยอมรับเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทางจิตใจในบุคคลเริ่มจากการได้ยินเรื่องวิทยากรนั้น จนกระทั่งยอมรับไปใช้ในที่สุดกระบวนการนี้มีลักษณะคล้ายกับกระบวนการเรียนรู้ และการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมิกา นัตตระโทก (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรในการปฏิบัติงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัลของสำนักงานอัยการภาค 3 ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรมีทัศนคติไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล ขาดแรงจูงใจ ขาดการส่งเสริมในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของตนเอง และไม่มีแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ชัดเจน

2.7 ด้านการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล รัฐบาลหรือกระทรวงมหาดไทย ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถของก้านั้นให้มีทักษะด้านดิจิทัลที่เหมาะสมในการดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวัง ในบริบทของการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล สอดคล้องกับ ณพล เตมิกิจนสาร (2564) กล่าวว่า เพื่อให้ภาครัฐปรับตัวให้เท่าทันและตอบสนองความคาดหวังของทุกภาคส่วน ในการก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 โดยการปรับเปลี่ยนการทำงานจากแบบเดิม ๆ ที่คุ้นเคย คิดฝ่ายเดียว ทำฝ่ายเดียว มาทำงานแบบประสานความร่วมมือโดยไม่แบ่งแยกว่าเป็นหน้าที่ของใคร สร้างพันธมิตรการทำงานกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกันในรูปแบบประชารัฐสร้างสรรค์นวัตกรรมและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสร้างให้เกิดรัฐบาลแบบเปิดที่มีการสร้างคุณค่าร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วน

2.8 ด้านการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ การใช้โปรแกรมการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ ในการประสานงานหรือประชุมต่างๆของก้านั้นทั้ง 8 ตำบล ส่วนใหญ่จะประชุมแบบออนไซต์หรือถ้าเป็นทางออนไลน์ จะใช้การวิดีโอคอล หรือโทรประสานงานเพื่อความสะดวก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Herkema (2003) กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นสิ่งใหม่หรือพฤติกรรมแบบใหม่ในองค์กร ซึ่งการมีเทคโนโลยีใหม่หรือนวัตกรรมอาจจะช่วยให้องค์กรเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2560) กล่าวว่า การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัลข้าราชการทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้างและพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลโดยการพัฒนาตนเองให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีที่มีอยู่ใน

ปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งจะต้องร่วมสร้าง ระบบดิจิทัลในภาครัฐด้วยการร่วมออกแบบและพัฒนากระบวนการระบบงาน ระบบการบริการรูปแบบการดำเนินงานขององค์กร (Service and work process redesign) ให้เป็นระบบที่มีการเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐด้วยกันเองระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนและระหว่างภาครัฐกับประชาชน เพื่อการสร้างคุณค่าร่วมกันระหว่าง ทุกภาคส่วน (Co-creation) และเพื่อการพัฒนางานภาครัฐที่มีมูลค่าสูงขึ้น (High value jobs) ในการทำงานจะต้องรู้ เข้าใจ และสามารถใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม ต้องติดตามทิศทางและแนวโน้มของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง พร้อมรับและปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง พัฒนารูปแบบ วิธีคิด และวิธีการทำงานให้ สามารถใช้ ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีอัจฉริยะ (Smart technology) ได้อย่างปลอดภัยและเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน

2.9 ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย กำนันขาดความรู้ความเข้าใจและอุปกรณ์ที่ใช้ ในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีของ Davis (1989) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมกรยอมรับการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่าพฤติกรรมหรือการกระทำที่ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากทัศนคติที่มีต่อการใช้งานระบบ สารสนเทศ ได้รับอิทธิพลทางอ้อมต่อการรับรู้ว่าการใช้งานง่าย และการรับรู้ถึงประโยชน์ของระบบ ผู้ใช้จะ แสดงพฤติกรรมการใช้ออกมาในรูปแบบใดก็ขึ้นอยู่กับทัศนคติที่มีต่อการใช้งานถ้าผู้ใช้มีทัศนคติเชิงบวกกับ ระบบสารสนเทศก็จะมีพฤติกรรมกรยอมรับการใช้ระบบสารสนเทศด้วย Roger (2003) ได้ให้ความหมาย ของพฤติกรรมกรยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศ ไว้ว่า การยอมรับเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทางจิตใจใน บุคคลเริ่มจากการได้ยินเรื่องวิทยากรนั้น จนกระทั่งยอมรับไปใช้ในที่สุดกระบวนการนี้มีลักษณะคล้ายกับ กระบวนการเรียนรู้ และการตัดสินใจ

3. แนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของกำนัน อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

3.1 ควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีในการพัฒนาตนเองของบุคลากรให้มีความกระตือรือร้นในการ เรียนรู้และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานว่ามีข้อดี มีประโยชน์จนทำให้เกิดการยอมรับและปรับตัว เพื่อใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ แรงจูงใจ คือพลังที่อยู่ภายในตัวของบุคคลที่คอยผลักดันให้ คนมีพฤติกรรมบางอย่าง และยังเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางหรือเป้าหมายของพฤติกรรมนั้นด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ แรงจูงใจเป็น ความตั้งใจ ความต้องการจะทำบางสิ่ง หรือเหตุผลของการกระทำนั้นเองแรงจูงใจมีอิทธิพล ต่อผลผลิตภาพของการทำงาน ซึ่งผลผลิตภาพของงานจะมีคุณภาพมากน้อยเท่าไร ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งแรงจูงใจของพนักงานแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นแล้วบริษัทต้องเข้าใจว่าอะไรคือแรงจูงใจที่จะทำให้ พนักงานคนนั้นทำงานอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ เช่น การให้รางวัลในลักษณะใบประกาศนียบัตรผู้เป็น แบบอย่างของการพัฒนาทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีของ พาเทล และพา เทล (K. J. Patel & H. J. Patel, 2018) ได้กล่าวถึง การยอมรับเทคโนโลยีว่า เป็นการที่ผู้ใช้มีความเต็มใจที่

จะนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งถูกกำหนดโดยเจตนาเชิงพฤติกรรมของผู้ใช้เทคโนโลยีเป็นต้น

3.2 รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้เพียงพอ เพราะอุปกรณ์ด้านดิจิทัลเหล่านี้ที่เพียงพอ เพื่อเป็นการสร้างระบบนิเวศในการทำงานที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในบริบทการทำงาน สอดรับกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความคาดหวังของประชาชนได้ สอดคล้องกับ แผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพ.ศ. 2561- 2580 บริบทของประเทศไทยในยุคดิจิทัลในแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพ.ศ. 2561 ถึง 2580 ว่าประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาประเทศมาโดยตลอดโดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานด้านไอซีทีโดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงกระจายอย่างทั่วถึงสวัสดิการบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานทั่วไป ประชาชนมีความรอบรู้เข้าถึงสามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างรู้เท่าทัน

3.3 ควรจัดให้มีการฝึกอบรมในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยมีรูปแบบที่หลากหลาย มีการฝึกปฏิบัติงานจริงในโปรแกรมต่างๆ หรือสอนในระหว่างปฏิบัติงานจริง หรือการศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านดิจิทัลและนำมาปรับใช้กับงานให้เกิดประโยชน์ และนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม มาถ่ายทอดให้เพื่อนร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Delahaye (2005 : 73-74) ที่เสนอรูปแบบการพัฒนาบุคลากรที่นิยมใช้ในปัจจุบัน เช่น จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดอบรมแบบบรรยาย จัดอบรมเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดอบรมกรณีศึกษา การฝึกงานในสถานการณ์จริง การสัมมนา เป็นต้น เมื่อครบปี จัดประเมินผลบุคลากรเป็นรายบุคคลพร้อมทั้งชี้ให้เห็นจุดแข็ง และข้อบกพร่องของบุคลากรเพื่อที่จะนำไปพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีการจัดโครงการฝึกอบรมจัดอบรมเพิ่มความรู้ให้กับกำนันเกี่ยวกับทักษะดิจิทัล พัฒนากำนันเพื่อให้ได้พัฒนาฝึกฝนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองของกำนันเพื่อต้องการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และจัดโครงการอบรมให้ตรงกับความต้องการพัฒนาตนเองของกำนัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสมรรถนะของกำนัน ด้วยการทดลองปฏิบัติจริง
2. ควรมีการศึกษาความคาดหวังของประชาชน เพื่อนำไปพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ณกฤษ เศวตนันท์. (2565). ความเร็วอินเทอร์เน็ต. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2566. แหล่งที่มา: <http://lawyer-thailand.com/ความเร็วอินเทอร์เน็ต/>
- ณพล เต็มกิจธนสาร.(2564). ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ใหญ่บ้านด้านข้าราชการ 4.0 อำเภอเมืองจังหวัด จันทบุรี. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2565.แหล่งที่มา: <https://bit.ly/3JRr3dT>.
- นิตยา สุริน. (2562). การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเปลี่ยนสู่ยุคดิจิทัล : กรณีศึกษาสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการวินิจัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล สำนักงานศาลยุติธรรม. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- แผนปฏิบัติการดิจิทัลกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2563 – 2565. (2563). การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อสร้างสรรค์และประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ (Digital Competency andInno vation). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2565.แหล่งที่มา <ps://bit:htt.ly/40cm1hO>.
- แผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570). อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์.การประกอบอาชีพของประชากร ภาพรวมอำเภอสมเด็จ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2566. แหล่งที่มา: <https://short url.asia/yr3tS>.
- แผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพ.ศ. 2561- 2580. (2562). กลไกการขับเคลื่อน พรบ.พัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://bit.ly/3n3uJAD>.
- สำนักงาน ก.พ. (2560). สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน .ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://bit.ly/40gVMXk>.
- อนุชิต พลูแพ. (2563). ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาความพร้อมและการปรับตัวของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานภาครัฐ (e-government) กรณีศึกษาอำเภอสยามชัยเขต จังหวัด ฉะเชิงเทรา. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566. แหล่งที่มา: <https://bit.ly/3z9rGK1>.
- เอมิกา นัฏกระโทก. (2564). การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรในการปฏิบัติงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัลของสำนักงานอัยการ ภาค 3. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.